

METODOLOŠKO POJASNILO

Nataša Pušlar Car

STRUKTURNA STATISTIKA PODJETIJ

To metodološko pojasnilo se nanaša na objavljanje podatkov:

- Poslovanje podjetij po dejavnostih, Slovenija, letno (Prva objava)
- Poslovanje podjetij po dejavnostih in kohezijskih regijah, Slovenija, letno (Elektronska objava)

Junij 2024

Kazalo

1	NAMEN.....	3
2	PRAVNI OKVIR.....	3
3	ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI.....	3
4	IZBOR ENOT OPAZOVANJA.....	3
5	ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV.....	4
6	DEFINICIJE.....	5
7	POJASNILA.....	11
8	OBJAVLJANJE PODATKOV.....	12
9	REVIDIRANJE PODATKOV.....	12
10	DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA.....	14

1 NAMEN

Namen objave je prikaz rezultatov statističnega raziskovanja o poslovanju podjetij in lokalnih enot.

2 PRAVNI OKVIR

- [Letni program statističnih raziskovanj \(LPSR\)](#)
- [Zakon o državni statistiki \(Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01\)](#)
- Uredba (EU) št. 2152/2019 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. novembra 2019 o evropski poslovni statistiki in razveljavitvi desetih pravnih aktov na področju poslovne statistike (CELEX: 32019R2152)
- Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 1197/2020 z dne 30. julija 2020 o določitvi tehničnih specifikacij in ureditev v skladu z Uredbo (EU) 2019/2152 Evropskega parlamenta in Sveta o evropski poslovni statistiki in razveljavitvi desetih pravnih aktov na področju poslovne statistike (CELEX: 32020R1197)

3 ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI

Enota, ki jo opisujemo z objavo, je podjetje s pripadajočimi lokalnimi enotami, registrirano za opravljanje pretežno tržne dejavnosti na ozemlju Republike Slovenije, ki je bilo aktivno vsaj del opazovanega obdobja.

4 IZBOR ENOT OPAZOVANJA

Enota opazovanja, ki jo opisujejo objavljeni podatki, je podjetje s pripadajočimi lokalnimi enotami, registrirano za opravljanje pretežno tržne dejavnosti na ozemlju Republike Slovenije, aktivno pa je bilo vsaj del opazovanega obdobja.

Podjetja z navedenimi lastnostmi proučujemo glede na dejavnost po SKD (SKD 2008), glede na velikost in glede na kohezijski regiji.

Poslovanje podjetij, ki po Standardni klasifikaciji institucionalnih sektorjev (SKIS) spadajo v sektor država (SKIS 13) in v sektor neprofitni izvajalci storitev gospodinjstvom (SKIS 15) ter podsektor zaposleni (SKIS 143) in prejemniki dohodkov od lastnine in transfernih odhodkov (SKIS 144), ni zajeto v raziskovanju.

Zajetje je popolno; to pomeni, da so v raziskovanje vključeni vsi aktivni tržni gospodarski subjekti, ki so v letu opazovanja (ali v delu tega leta) izkazovali prihodke od prodaje, zaposlene ali investicije.

V raziskovanju opazujemo statistično dejavnost, ki je kot glavna določena v SPRS za statistični namen in se v posameznih primerih razlikuje od registrirane

dejavnosti, določene v Poslovnem registru Slovenije (PRS), ki ga vodi Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES). Statistična dejavnost se določa pri pomembnejših enotah, in sicer tistih, pri katerih je iz obstoječih statističnih podatkov razvidno, da bi bila njihova razvrstitev po teh podatkih drugačna od razvrstitve te enote glede na registrirano dejavnost.

Strukturna statistika podjetij opazuje podjetja, ki po svoji glavni dejavnosti spadajo v eno izmed naštetih področij dejavnosti po SKD 2008: Rudarstvo (B), Predelovalne dejavnosti (C), Oskrba z električno energijo, plinom in paro (D), Oskrba z vodo, ravnanje z odpadki in odpadki, saniranje okolja (E), Gradbeništvo (F), Trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil (G), Promet in skladiščenje (H), Gostinstvo (I), Informacijske in komunikacijske dejavnosti (J), Finančne in zavarovalniške dejavnosti (K), Poslovanje z nepremičninami (L), Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (M), Druge raznovrstne poslovne dejavnosti (N), Izobraževanje (P), Zdravstvo in socialno varstvo (Q), Kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti (R), Popravila računalnikov in izdelkov za široko rabo (S95) ter Druge storitvene dejavnosti (S96).

V raziskovanju opazujemo letno približno 186.000 aktivnih enot. Podjetja, ki so dalj časa v stečajnem postopku, so izzeta iz opazovanja.

5 ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV

Podatki se zbirajo letno.

Podatke za izračun spremenljivk strukturne statistike podjetij pridobivamo iz naslednjih obstoječih administrativnih in statističnih virov in iz statističnih raziskovanj:

- Mesečno raziskovanje o delovno aktivnem prebivalstvu (DAK),
- Statistični poslovni register Slovenije (SPR), ki ga vodi in vzdržuje Statistični urad RS,
- Letno statistično raziskovanje o investicijah v osnovna sredstva INV (vprašalniki INV-1a in INV-1b, INV-2),
- Četrtno statistično raziskovanje o poslovanju poslovnih subjektov POSL-P/ČL (vprašalnik POSL-P/ČL).

Glavni vir podatkov o opazovanih enotah in zaposlenosti je Statistični poslovni register Slovenije (SPRS), ki je narejen in se posodablja na podlagi administrativnega Poslovnega registra Slovenije, katerega skrbnik je Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (dalje AJPES). AJPES in SURS sta sklenila dogovor o posredovanju in uporabi podatkov ter podpisala tehnični protokol o prevzemanju podatkov in šifrantov iz Poslovnega registra Slovenije.

Glavni administrativni viri podatkov o poslovanju poslovnih subjektov so poročila, ki jih SURS pridobi od AJPES-a in Finančne uprave Republike Slovenije (FURS). Izmenjava podatkov poteka na podlagi sklenjenih dogovorov in tehničnega protokola.

Letni računovodski izkazi gospodarskih družb, gospodarskih javnih služb, srednje velikih in velikih samostojnih podjetnikov ter vseh drugih, ki poslujejo po Zakonu o gospodarskih družbah; za statistični namen jih zbira AJPES.

Letni računovodski izkazi malih samostojnih podjetnikov, ki poslujejo po Zakonu o gospodarskih družbah; za statistični namen jih zbira AJPES.

Letni računovodski izkazi posrednih proračunskih porabnikov in drugih oseb javnega prava, ki vodijo računovodske evidence po Zakonu o računovodstvu; za statistični namen jih zbira AJPES.

Letni računovodski izkazi društev, ki poslujejo po Zakonu o društvih; za statistični namen jih zbira AJPES.

Letni računovodski izkazi zadrug, ki poslujejo po Zakonu o zadrugah; za statistični namen jih zbira AJPES.

Letni računovodski izkazi oseb zasebnega prava, ki poslujejo po Zakonu o računovodstvu; za statistični namen jih zbira AJPES.

Letni računovodski izkazi bank in hranilnic, ki poslujejo po Zakonu o bančništvu in Zakonu o Banki Slovenije; za statistični namen jih zbira Banka Slovenije.

Letni računovodski izkazi zavarovalnic, pozavarovalnic in pokojninskih družb, ki poslujejo po Zakonu o zavarovalništvu; za statistični namen jih zbira Agencija za zavarovalni nadzor.

Davčni obračun akontacije dohodnine od dohodka, doseženega z opravljanjem dejavnosti, in njegovi prilogi – izkaz poslovnega izida in bilanca stanja (vir: FURS).

Davek na dodano vrednost – DDV (vir: FURS).

Davek od dohodkov pravnih oseb – DDPO (vir: FURS).

6 DEFINICIJE

Število podjetij je število registriranih pravnih ali fizičnih oseb, ki so med letom opazovanja izkazale prihodek, zaposlene ali investicije ter bile tako aktivne vsaj del opazovanega obdobja. Podjetje lahko sestavlja več lastniško povezanih pravnih oseb, v kolikor na trgu delujejo kot eno samostojno podjetje (po stari uredbi 11110 Število podjetij).

Število lokalnih enot je število podjetij ali delov podjetij (npr. delavnica, tovarna, skladišče, pisarna, rudnik ali deponija), ki so na geografsko opredeljenem kraju. Na tem mestu ali s tega mesta se izvajajo gospodarske dejavnosti, pri katerih, razen izjemoma, za eno in isto podjetje dela eden ali več delavcev (tudi če je samo s skrajšanim delovnim časom) (po stari uredbi 11210 Število lokalnih enot).

Čisti prihodki od prodaje so prodajne vrednosti kupcem zaračunanih prodanih proizvodov ali trgovskega blaga in materiala ter opravljenih storitev. Merijo se na podlagi prodajnih cen, navedenih v računih in drugih listinah, zmanjšanih za vse popuste, ki so bili dani ob prodaji ali pozneje, pa tudi za vrednosti vrnjenih količin. Prihodki od prodaje zajemajo tudi vse stroške in obremenitve, vezane na kupca, ne zajemajo pa davkov in carinskih dajatev na blago ali storitve, ki jih enota fakturira, trošarin in davka na dodano vrednost (DDV), morebitne prodaje osnovnih sredstev, prihodkov od financiranja in drugih izrednih prihodkov. Prihodki od prodaje proizvodov v dejavnostih K 64.11 in K 64.19 so enaki vrednosti proizvodnje, v dejavnostih K 65.1, K 65.2 in K 65.3 pa obračunani kosmati zavarovalni premiji (po stari uredbi 12110 Prihodki od prodaje).

Vrednost proizvodnje meri dejansko, v podjetjih proizvedeno vrednost proizvodov in storitev, ki temelji na prodaji, vključno s spremembami v zalogah in z nadaljnjo prodajo blaga in storitev. Pri izračunu vrednosti proizvodnje se od leta 2021 naprej upoštevajo tudi subvencije, dotacije, regresi, kompenzacije in drugi prihodki, ki so povezani s poslovnimi učinki. Vrednost proizvodnje za dejavnosti K 64.11 in K 64.19 se opredeli kot vrednost prihodkov iz obresti in podobnih prihodkov minus vrednost odhodki za obresti in podobni odhodki plus prihodki od provizij plus prihodki od delnic in drugih vrednostnih papirjev s spremenljivimi donosi plus čisti dobiček ali čista izguba iz finančnih poslov plus drugi prihodki iz poslovanja. Vrednost proizvodnje za dejavnosti K 65.1, K 65.2 in K 65.3 se opredeli kot vrednost kosmatega prihodka od premij plus skupni prihodki iz portfeljskih naložb plus prihodki za druge opravljene storitve minus kosmati prihodki za škode, razen stroškov za reševanje škodnih primerov, plus kapitalski dobiček in rezervacije (po stari uredbi 12120 Vrednost proizvodnje).

Bruto trgovska marža ustreza vračilu dejavnosti nakupa in nadaljnje prodaje brez nadaljnje obdelave. Izračuna se iz prihodkov od prodaje, nabav in sprememb v zalogah blaga in storitev, kupljenih za nadaljnjo prodajo v nespremenjeni obliki (od leta 2021 naprej se podatek ne objavlja).

Dodana vrednost se izračuna kot bruto prihodek iz poslovnih dejavnosti po popravkih za subvencije za poslovanje in posredne davke. Dodana vrednost se v stroških faktorjev računa "bruto", ker se popravki vrednosti (kot je npr. amortizacija) ne odštejejo. Pri izračunu dodane vrednosti se upoštevajo tudi subvencije, dotacije, regresi, kompenzacije in drugi prihodki, ki so povezani s poslovnimi učinki. Podjetja v skladu z računovodskimi standardi med te subvencije vključujejo tudi nadomestila za plače in krizni dodatek, kar je treba upoštevati pri medletni primerjavi podatkov. V letu 2020 in 2021 je na poslovanje podjetij močno vplivala epidemija covid-19.

Dodana vrednost za dejavnost K 64.11 in K 64.19 je opredeljena kot vrednost proizvodnje minus skupna nabava blaga in storitev. Dodana vrednost za dejavnosti K 65.1, K 65.2 in K 65.3 je opredeljena kot vrednost proizvodnje minus bruto vrednost prejetih pozavarovalnih storitev minus provizije minus drugi zunanji stroški blaga in storitev (po stari uredbi 12150 Dodana vrednost v stroških faktorjev).

Bruto poslovni presežek je presežek, ki nastane iz poslovnih dejavnosti po poplačilu vhodnih faktorjev dela. Izračuna se lahko iz dodane vrednosti v stroških faktorjev, in sicer tako, da se od te vrednosti odštejejo stroški dela. To je znesek, ki je opazovani enoti na voljo in ki ji dovoljuje poplačilo dobaviteljem

iz lastnih sredstev in dolga, plačilo davkov in morebitno financiranje celotnih ali dela njihovih investicij. Prihodek in/ali odhodek, ki sta v računovodskih izkazih družbe kategorizirana kot finančna ali izredna, se ne upoštevata v bruto poslovnem presežku (po stari uredbi 12170 Bruto poslovni presežek).

Nabava blaga in storitev skupaj zajema vrednost vsega blaga in storitev, nabavljenih v obračunskem obdobju za nadaljnjo prodajo ali porabo v proizvodnem postopku, razen investicijske opreme, katere uporaba se vodi kot poraba osnovnih sredstev. To blago in storitve se lahko ali prodajo naprej z nadaljnjim preoblikovanjem ali brez tega, lahko se popolnoma porabijo v proizvodnem postopku ali se predajo v zalogo. Skupna nabava blaga in storitev za dejavnosti K 64.11 in K 64.19 je opredeljena kot vsota odhodkov za provizije plus drugi upravni stroški plus drugi poslovni odhodki. Skupna nabava blaga in storitev za dejavnosti K 65.1, K 65.2 in K 65.3 je opredeljena kot bruto vrednost prejetih pozavarovalnih storitev plus skupna vsota provizij (iz člena 64 Direktive Sveta 91/674) plus vsi drugi zunanji odhodki za blago in storitve (brez stroškov dela) (po stari uredbi 13110 Nabava blaga in storitev skupaj).

Nabave blaga in storitev za prodajo v nespremenjeni obliki so nabave za nadaljnjo prodajo tretjim osebam brez nadaljnje predelave. Vključujejo tudi nabave storitev prek 'računa' storitvenih podjetij, to je tistih, katerih prihodek od prodaje sestoji ne samo iz provizije posrednikov, zaračunane za transakcijo storitve (kot pri nepremičninskih posrednikih), ampak tudi iz dejanskega zneska, vključenega v transakcijo storitve, npr. iz nabav, ki jih opravijo turistične agencije za prevoze. Vrednost blaga in storitev, ki se proda tretji osebi na podlagi provizije, se ne upošteva, ker posrednik, ki prejme provizijo, tega blaga niti ne kupi niti ne proda (od leta 2021 naprej se podatek ne objavlja).

Sprememba v vrednosti zalog blaga in storitev (ta je lahko pozitivna ali negativna) je razlika med vrednostjo zalog na koncu in vrednostjo na začetku obdobja opazovanja. Sprememba v vrednosti zalog se lahko meri z vrednostjo prenosov blaga in storitev v zaloge, zmanjšano za vrednost črpanj in vrednost kakršne koli ponavljajoče se izgube blaga, shranjenega v zalogah. Če zaloge dobavi druga enota, se njihova vrednost prikaže po nakupnih cenah brez DDV, drugače pa v strošku proizvodnje (od leta 2021 naprej se podatek ne objavlja).

Spremembe zalog blaga in storitev, nabavljenih za nadaljnjo prodajo v nespremenjeni obliki, so opredeljene kot sprememba v vrednosti zalog po nabavni ceni brez DDV med koncem in začetkom obdobja opazovanja. Sprememba v vrednosti zalog se lahko meri z vrednostjo prenosov proizvodov, kupljenih za nadaljnjo prodajo, zmanjšano za vrednost črpanj, v zalogo in kot vrednost kakršne koli ponavljajoče se izgube blaga, ki je v zalogi. Upoštevajo se zaloge blaga in storitev, kupljenih izključno za nadaljnjo prodajo v nespremenjenem stanju, ne pa tudi zaloge blaga in storitev, ki se dostavijo tretjim osebam na podlagi provizije (od leta 2021 naprej se podatek ne objavlja).

Spremembe v vrednosti zalog končnih proizvodov, proizvedenih v enoti, in nedokončane proizvodnje, so opredeljene kot sprememba v vrednosti zalog končnih proizvodov ali proizvodov med proizvodnjo, ki so bili proizvedeni v enoti in, ki med prvim in zadnjim dnevom obdobja opazovanja še niso bili prodani (od leta 2021 naprej se podatek ne objavlja).

Odhodki za zasluge zaposlenih so opredeljeni kot skupna nadomestila v gotovini ali blagu, ki jih delodajalec izplača zaposlenim (redno ali začasno

zaposlenim in tudi zaposlenim, ki delajo od doma) v zameno za opravljeno delo, ki ga ti opravijo v opazovanem obdobju. Stroški dela vključujejo tudi davke in prispevke za socialno zavarovanje zaposlenega, zadržane pri enoti, in tudi delodajalčeve obvezne in prostovoljne socialne prispevke (po stari uredbi 13310 Stroški dela).

Plače so opredeljene kot celotno nadomestilo v gotovini ali blagu, izplačljivo vsem osebam, naštetim na plačilni listi (vključno z zaposlenimi, ki delajo od doma), v zameno za delo, opravljeno v računovodskem obdobju, ne glede na to, ali se to delo plačuje na podlagi delovnega časa, izdelka ali akorda, in ne glede na to, ali se plačilo za opravljeno delo izplačuje redno ali ne (po stari uredbi 13320 Plače).

Stroški socialnega zavarovanja zaposlenih ustrezajo znesku, enakemu vrednosti prispevkov za socialno zavarovanje, ki nastanejo pri delodajalcu, zato da se zaščiti upravičenost zaposlenih do socialnih ugodnosti. Stroški za socialno zavarovanje delodajalca vključujejo prispevke delodajalca v sheme socialnega zavarovanja za pokojnine, nadomestila za bolniške odsotnosti, porodniške odsotnosti, invalidnost, nezaposlenost, delovne nesreče in poklicne bolezni, družinska nadomestila in druge sheme (po stari uredbi 13330 Stroški socialnega zavarovanja).

Bruto investicije v opredmetena dolgoročna sredstva zajemajo vse investicije v vsa opredmetena osnovna sredstva v opazovanem obdobju. Upoštevajo se nova in obstoječa opredmetena osnovna sredstva, ki so bila ali kupljena od tretjih oseb ali proizvedena za lastno uporabo (tj. usredstvena proizvodnja opredmetenih osnovnih sredstev) in katerih doba uporabnosti je daljša kakor eno leto, vključno z neproizvedenimi opredmetenimi osnovnimi sredstvi (npr. zemljišče) (po stari uredbi 15110 Bruto investicije v opredmetena osnovna sredstva).

Bruto investicije v zemljišča zajemajo investicije v zemljišča, podzemna nahajališča, gozdove in celinske vode. Kadar gre za nakup zemljišča z obstoječimi zgradbami in vrednost dveh sestavnih delov ni deljiva, se zabeleži njuna skupna vrednost, in sicer pod tem naslovom (tj. pod investicije v zemljišča), če se oceni, da vrednost zemljišča presega vrednost obstoječih zgradb. Če pa se oceni, da je vrednost obstoječih zgradb večja od vrednosti zemljišča, se skupna vrednost zabeleži pod bruto investicije v obstoječe zgradbe in objekte. Tukaj se upošteva tudi zemljišče, ki je oplemeniteno le z izravnanjem, položitvijo cevovodov ali pripravo poti ali cest. Zemljišča, pridobljena s preoblikovanji poslovnih subjektov (kakor so združitve, prevzemi, razdružitve in odcepitve), se ne upoštevajo (od leta 2021 naprej se podatek ne objavlja).

Bruto investicije v obstoječe zgradbe in objekte zajemajo strošek za nakup obstoječih zgradb in objektov, pridobljenih v obdobju opazovanja. Kadar gre za nakup zemljišča z obstoječimi zgradbami in vrednost teh dveh sestavnih delov ni deljiva, se zabeleži njuna skupna vrednost, in sicer pod tem naslovom (tj. pod bruto investicije v obstoječe zgradbe in objekte), če se oceni, da vrednost obstoječih zgradb presega vrednost zemljišča. Če se oceni, da je vrednost zemljišča večja od vrednosti obstoječih zgradb, se skupna vrednost zabeleži pod bruto investicije v zemljišče. Nakup novih stavb, ki še nikoli niso bile uporabljene, se ne upošteva. Obstoječe zgradbe in objekti, pridobljeni s

preoblikovanji poslovnih subjektov (kakor so združitve, prevzemi, razdružitve in odcepitve), se ne upoštevajo (od leta 2021 naprej se podatek ne objavlja).

Bruto investicije v gradnjo in adaptacijo objektov vključujejo odhodke za gradnjo ali spremembo namembnosti zgradb v obdobju opazovanja. Tukaj se upoštevajo tudi nakupi novih zgradb, ki še nikoli niso bile uporabljene. Upoštevajo se tudi povečanja, predelave, izboljšave in obnove zgradb, s katerimi se podaljša življenjska doba teh zgradb ali povečajo njihove proizvodne zmogljivosti. Upoštevajo se stalne instalacije, kot so vodovod, centralno ogrevanje, prezračevanje, osvetljava in tudi stroški gradnje za črpališča nafte (vrtanje), delujoči rudniki, cevovodi, vodi za prenos energije, plinovodi, železniški tiri, pristaniške naprave, ceste, mostovi, viadukti, odtoki in druge izboljšave gradbišča. Tekoči stroški vzdrževanja se ne upoštevajo (od leta 2021 naprej se podatek ne objavlja).

Bruto investicije v stroje in opremo zajemajo stroje (pisarniške stroje idr.), posebna vozila, uporabljena na poslovnem kompleksu, druge stroje in opremo, vsa vozila in plovila, ki se uporabljajo zunaj poslovnega kompleksa, in sicer motorna vozila, komercialna vozila in tovornjake, tudi posebna vozila vseh vrst, ladje, železniške vagoni idr., ki se pridobijo v obdobju opazovanja – ali kot novi ali iz druge roke. Stroji in oprema, pridobljeni s preoblikovanji poslovnih subjektov (npr. z združitvami, prevzemi, razdružitvami in odcepitvami), se ne upoštevajo. Se pa tukaj upoštevajo tudi povečanja, predelave, izboljšave in obnove, ki podaljšajo življenjsko dobo ali povečajo proizvodne zmogljivosti teh osnovnih sredstev. Stroški tekočega vzdrževanja se ne upoštevajo (po stari uredbi 15150 Bruto investicije v stroje in opremo).

Prodaja opredmetenega investicijskega blaga vključuje vrednost obstoječega opredmetenega investicijskega blaga, prodanega tretjim osebam. Prodaje opredmetenega investicijskega blaga se ocenijo po dejanski ceni (brez DDV), in ne po knjižni vrednosti, in sicer po odštevku (odbitku) kakršnih koli morebitnih stroškov zaradi prenosa lastništva, ki bi jih imel prodajalec. Popravki vrednosti in odtujitve, razen prodaje, se ne upoštevajo (od leta 2021 naprej se podatek ne objavlja).

Vrednost opredmetenih osnovnih sredstev, pridobljenih s finančnim najemom, vključuje vrednost opredmetenih osnovnih sredstev, ki so bila pridobljena s finančnim najemom. Kdor najame pravico do uporabe trajne dobrine s finančnim najemom, pridobi pravico do uporabe trajne dobrine v zameno za najemna plačila za vnaprej določeno obdobje in dolgi rok. Za finančni najem gre, kadar so vsa tveganja in koristi lastništva dejansko, ne pa pravno, prenesena z najemodajalca na najemnika, gre za finančni najem. Pri finančnem najemu pokriva najemno obdobje celotni ali pretežni del ekonomskega življenjskega obdobja trajne dobrine. Na koncu najemnega obdobja ima najemnik pogosto možnost, da kupi blago po nominalni ceni. Vloga najemodajalca je le finančna. Vrednost, ki se pripozna, ustreza tržni vrednosti blaga, ki bi veljala, če bi bilo to blago kupljeno. Ta vrednost je načeloma navedena v pogodbi, lahko pa se tudi oceni s seštevkom vseh vplačil, ki pokrivajo povračilo glavnice. Del vplačil, ki ustreza plačilu obresti, se ne upošteva (od leta 2017 naprej se podatek ne objavlja).

Nakupi neopredmetenih osnovnih sredstev obsegajo vse pridobitve neopredmetenih osnovnih sredstev določene enote. To so osnovna sredstva, ki

obsegajo raziskovanja rudišč, računalniško programsko opremo, razvedrilne, literarne in umetniške izvirnike ter druga neopredmetena osnovna sredstva, ki se uporabljajo dlje kot eno leto (od leta 2021 naprej se podatek ne objavlja).

Bruto investicije v koncesije, patente, licence, blagovne znamke in podobne pravice predstavljajo vrednost pravice, ki omejuje uporabo informacije, znanja in izkušenj podjetja, ki je lastnik te pravice (ali drug licenčni uporabnik). Upoštevajo se pravice, ki jih podjetje kupi ali samo ustvari v opazovanem obdobju in ki se uporabljajo dlje kot eno leto. Pravice se vrednotijo v nabavni vrednosti ali v stroških proizvodnje. Nastanejo s pravnimi in računovodskimi dejanji, npr. s podelitvijo patenta ali s prenosom ekonomske koristi na tretjo osebo. Nekatere dajejo lastnikom pravico, da se ukvarjajo z določenimi dejavnostmi, pri čemer so vse druge institucionalne enote izvzete, razen če dobijo dovoljenje lastnika. Neopredmetena neproizvedena sredstva sestavljajo patenti, najemi in druge prenosljive pogodbe, kupljeno dobro ime in druga neopredmetena neproizvedena sredstva (od leta 2021 naprej se podatek ne objavlja).

Bruto investicije v programsko opremo zajemajo računalniške programe, opise programov in spremljajoče gradivo za sistemsko in aplikativno programsko opremo. Upoštevata se kupljena in za lastne potrebe razvita programska oprema, če so izdatki veliki. Upoštevajo se tudi veliki izdatki za nakup, razvoj in razširitev podatkovnih baz, za katere se pričakuje, da se bodo uporabljale dlje kot eno leto, pri čemer ni pomembno, ali se tržijo ali ne. Kupljeno računalniško programsko opremo je treba vrednotiti na podlagi kupčevih cen, plačanih na trgu; programska oprema, proizvedena za lastne potrebe, se ovrednoti na podlagi ocenjenih osnovnih cen; kadar take cene niso na voljo, pa na podlagi proizvodnih stroškov. V prejšnjih letih pridobljeno in še ne popolnoma odpisano programsko opremo je treba revalorizirati po tekočih cenah ali stroških (ti so lahko nižji od izvirne cene ali stroškov) (od leta 2021 naprej se podatek ne objavlja).

Zaposlene in samozaposlene osebe, so vse osebe, ki delajo pri opazovani enoti (plačane in neplačane), in tudi vse tiste osebe, ki delajo zunaj enote, ki ji pripadajo in ki jih ta plačuje (npr. prodajni zastopniki). Med osebe, ki delajo, se štejejo tudi delavci s krajšim delovnim časom, sezonski delavci in delavci na domu, ki delajo od doma in so na plačilnem seznamu opazovane enote. Med osebe, ki delajo, pa se ne štejejo delavci, ki jih opazovani enoti posredujejo druga podjetja, in prostovoljni delavci. Med osebe, ki delajo, so vključeni detaširani delavci v delovnem razmerju pri delodajalcu s sedežem v RS, poslani na delo ali na strokovno izpopolnjevanje v tujino. Od leta 2022 naprej so vključene tudi osebe, ki so istočasno zaposlene v več podjetjih (po stari uredbi 16110 Število oseb, ki delajo).

Zaposlene osebe so osebe, ki delajo pri delodajalcu (pri pravnih osebah, samostojnih podjetnikih ali drugih registriranih fizičnih osebah) in prejemajo plačo ter so na podlagi pogodbe o zaposlitvi obvezno socialno zavarovane. Pogodba o zaposlitvi je lahko sklenjena za nedoločen ali določen čas, ne glede na to, ali gre za zaposlitev s polnim delovnim časom ali z delovnim časom, krajšim od polnega. Med zaposlene osebe se štejejo tudi pripravniki in osebe, udeležene pri javnih delih, ter družbeniki zasebnih družb in zavodov v RS, ki so poslovodne osebe (če niso obvezno zavarovani na drugi podlagi). Med zaposlene osebe se ne štejejo študenti in dijaki, ki občasno delajo za

delodajalca in prejemajo plačilo. Med zaposlene osebe so vključeni detaširani delavci v delovnem razmerju pri delodajalcu s sedežem v RS, poslani na delo ali na strokovno izpopolnjevanje v tujino. Od leta 2022 naprej so vključene tudi osebe, ki so istočasno zaposlene v več podjetjih (po stari uredbi 16130 Število zaposlenih).

7 POJASNILA

7.1 KLASIFIKACIJE

Podatke prikazujemo in objavljamo po naslednjih klasifikacijah:

- SKD 2008: za prikaz podatkov po aktivnostih;
- NUTS 2: za prikaz podatkov po kohezijskih regijah;

Standardna klasifikacija dejavnosti SKD 2008 <http://www.stat.si/doc/pub/skd.pdf> je nacionalna različica evropske statistične klasifikacije gospodarskih dejavnosti NACE Rev. 2, ki je na spodnji povezavi. <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5902521/KS-RA-07-015-EN.PDF/dd5443f5-b886-40e4-920d-9df03590ff91?version=1.0>. Ta klasifikacija v celoti povzema evropsko klasifikacijo dejavnosti, hkrati pa jo dopolnjuje z nacionalnimi podrazredi.

Ozemlje Slovenije obsega na prvi ravni (NUTS 1) celotno državo, na drugi ravni (NUTS 2) se členi na dve enoti, t. i. kohezijski regiji (na vzhodno Slovenijo in zahodno Slovenijo), na tretji ravni (NUTS 3) pa na 12 statističnih regij. Podatke o poslovanju podjetij na drugi ravni, tj. na ravni NUTS 2, prikazujemo razčlenjene po dejavnostih.

7.2 OBDELAVA PODATKOV

UREJANJE PODATKOV

Podatke urejamo z uporabo ustreznih sistematskih in individualnih popravkov.

Več o urejanju podatkov lahko preberete v splošnem metodološkem pojasnilu [Statistično urejanje podatkov](#).

UTEŽEVANJE

Postopkov uteževanja podatkov nismo uporabili.

DESEZONIRANJE

Postopkov desezoniranja podatkov nismo uporabili.

7.3 INDEKSI

Indeksov ne objavljamo.

7.4 NATANČNOST

Raziskovanje ne poteka na podlagi slučajnega vzorca. Zajetje je popolno.

7.5 DRUGA POJASNILA

Podatek, ki se zaradi varovanja zaupnosti poročevalske enote ne objavi (oz. je statistično zaščiten), nadomestimo v objavi z znamenjem »z«.

8 OBJAVLJANJE PODATKOV

- Podatkovna baza SiStat: [Podjetja](#) – Struktura in poslovanje podjetij; absolutni podatki, prikazani na ravni kohezijskih regij (NUTS 2) po dejavnostih (SKD2008), glede na velikost zaposlenosti
- Prva objava (Podjetja, Struktura in poslovanje podjetij): »Poslovanje podjetij po dejavnostih, Slovenija, letno«.
- Elektronska objava (Podjetja, Struktura in poslovanje podjetij): »Poslovanje podjetij po dejavnostih in kohezijskih regijah, Slovenija, letno«.
- [Statøpis](#)
- Evropski statistični urad (Eurostat)
- Organizacija združenih narodov (OZN)
- Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD)

9 REVIDIRANJE PODATKOV

9.1 OBJAVLJANJE ZAČASNIH IN KONČNIH PODATKOV

Predhodni nacionalni rezultati in rezultati po velikostnih razredih podjetij glede na število oseb, ki delajo, se za določen ožji nabor karakteristik objavijo 6 mesecev po koncu koledarskega leta, v katerem je potekalo opazovanje. Podatki o investicijah in podatki za področje K - Finančni sektor se objavijo pri končnem stanju.

Končni nacionalni rezultati, tj. rezultati po velikostnih razredih podjetij glede na število oseb, ki delajo, s širšim naborom spremenljivk, in rezultati prikazani po kohezijskih regijah, se objavljajo najkasneje 21 mesecev po koncu koledarskega leta, v katerem je potekalo opazovanje (oz. na katero se nanašajo

objavljeni podatki).

Podatki pri predhodnih in končnih rezultatih se nekoliko razlikujejo zaradi uporabe popolnejših podatkovnih virov. Pri končnih podatkih so v stroških upoštevani tudi stroški za dolgoročni najem.

Revidiranje podatkov je načrtovano. Zaradi potreb uporabnikov po pravočasnih informacijah objavimo podatke, ki ustrezajo merilom kakovosti uradnih statističnih podatkov, ne dosegajo pa kakovosti, ki jo je pri takih podatkih mogoče doseči z dodatnimi statističnimi postopki. Redne revizije vključujejo popolnejše vire podatkov. Podatke revidiramo, ker lahko novejši oziroma kakovostnejši podatki bistveno prispevajo h kakovosti odločanja na podlagi podatkov.

Metodološko pojasnilo o revidiranju podatkov je dostopno na spletni strani <http://www.stat.si/dokument/5296/RevidiranjeStatisticnihPodatkovMPsplosna.pdf>.

9.2 DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA ČASOVNO PRIMERLJIVOST

COVID-19

V letu 2020 in 2021 so na poslovanje podjetij močno vplivali ukrepi, povezani z epidemijo covid-19. V izračunu dodane vrednosti in vrednosti proizvodnje se med drugimi prihodki upoštevajo tudi subvencije, ki so povezane s poslovnimi učinki. Podjetja v skladu z računovodskimi standardi med te subvencije vključujejo tudi nadomestila za plače in krizni dodatek, kar je treba upoštevati pri medletni primerjavi podatkov.

NOVE OPAZOVANE DEJAVNOSTI

Z novo evropsko zakonodajo o poslovnih statistikah se je pri strukturi statistiki podjetij razširil nabor opazovanih dejavnosti. Pri storitvenih dejavnostih so se leta 2021 začela spremljati tudi področja izobraževanja (P), zdravstva in socialnega varstva (Q), kulturnih, razvedrilnih in rekreacijskih dejavnosti (R) ter oddelek druge storitvene dejavnosti (S96). Po novem se opazuje tudi celotno področje Finančne in zavarovalniške storitve (K). Podatki se bodo z novimi šiframi in nekoliko spremenjenimi nazivi v podatkovni bazi SiStat objavili v novih tabelah.

Podatki finančnih institucij, ki so se objavljali v posebni tabeli v podatkovni bazi SiStat, so zato umaknjeni v arhiv.

Pri na novo opazovanih dejavnostih podatki za predhodna leta niso na voljo.

SKIS

Standardna klasifikacija institucionalnih sektorjev (SKIS, veljavno od 1.1.2014) je obvezen nacionalni standard za evidentiranje, zbiranje, obdelavo, posredovanje in izkazovanje statističnih podatkov, pomembnih za statistično spremljanje gospodarskih stanj in gibanj. Temelji na določbah Evropskega sistema računov (ESA), ki je obvezen statističen standard Evropske unije.

Komisija za reševanje spornih primerov razvrščanja enot Poslovnega registra Slovenije po Standardni klasifikaciji institucionalnih sektorjev (SKIS) je posvetovalni organ generalnega direktorja Statističnega urada Republike Slovenije. Sestavljajo jo predstavniki Statističnega urada Republike Slovenije, Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, Ministrstva za finance Republike Slovenije in Banke Slovenije, po dva iz vsakega omenjenega organa.

V letu 2022 je bilo največ predlogov za prerazvrstitev je bilo v dejavnosti izvajanje osebne asistencije (po Zakonu o osebni asistenci), kjer se je določene izvajalce prepoznalo kot nepridobitne, in se jih prerazvrstilo v sektor nepridobitne institucije.

10 DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA

Metodološka gradiva na spletni strani SURS so dostopna na <https://www.stat.si/statweb/Methods/QuestionnairesMethodologicalExplanationsQualityReports>.

- Vprašalnik:
  - Podatkov za to raziskovanje SURS ne zbira z vprašalnikom.
- Poročilo o kakovosti raziskovanja:
  - Strukturna statistika podjetij (SSP/L)

področje: Podjetja, podpodročje: Struktura in poslovanje podjetij